Any tercer - II.ª Epoca - N.º 83

Dissabte 30 de Maig 1925

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Redacció: Guardia, 14, pral. - BARCELONA

> Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, en fer la pàtria digna?
>
> *GABRIEL ALOMAR*

Les idees de pau

Es digne d'atenció i estudi el procès mental que determina la fixació d'idees sobre qüestions concretes d'ordre polític general segons sigui l'inspiració del subjecte: socialista o nacionalista. Són aquestes les doctrines predominants, les inspiradores, les que estàn en conflicte permanent. Els homes es destrien segons elles en tot ordre de problemes. Els que des de un camp determinat senten trontollar les pròpies conviccions al formar criteri respecte a les qüestions que van suscitant-se seràn personalitats híbrides o mal situades. El fet és que cada doctrina representa un sistema, un cos de pensament que sol produir-se amb regular uniformitat i que no pot en cap manera tergiversar-se.

El Socialisme és la doctrina de l'universalisme. Les manifestacions práctiques de la seva aplicació no són sempre perfectes i ben definides. El mateix passa amb el nacionalisme, però el nacionalisme ens és mes conegut perque ha sigut la força preponderant, fins al present, al través de l'història. El protocol de Ginebra per a l'arranjament pacífic de les diferències internacionals és, per exemple, una obra de caràcter socialista. Quan aquest fetus fou generat en el si de la Societat de les Nacions—la qual és també una realització socialista, encara que defectuosa —semblava que el món havia comprès una gran suma de veritats simples i necessàries. Però hi havia moltes mans vils que esperaven estrangulas l'infant bon punt eixís de l'úter matern. Eren els nacionalismer dels diferents pobles i particularment aquells que constitueixen la «classe mitja» del nacionalisme, aquells que tenen motius per dubtar de la raó i consisténcia de la pròpia personalitat.

Austràlia fou la primera nació (?) que va desvergonyir-se contra el protocol. Canadà va seguir-la. Després la Federació Sud-Africana. Com a conseqüència d'aquest múltiple rebuig, el Govern de l'Imperi britànic, va mostrar-se fret, rezelós i finalment hostil al protocol de Ginebra. Però darrera del Govern britànic ha vingut ara el Govern de l'Estat lliure d'Irlanda. Al·lega que el protocol és impotent per a evitar la guerra i l'opressió dels Estats petits, que les sancions són insuficients i que pert tota valor a l'excluir de la discussió pacífica les actuals divisions territorials. No cal que subrallem els contrasentits perque ja no poden ésser més palesos.

A ningú que conegui una mica de geografia política podrà estranyar que Austràlia rebutgi el protocol car les idees directrius d'aquell poble no són altres que la creació de l'imperi Pacífic i la consagració del domini suprem i absolut de la raça. Però l'Estat lliure d'Irlanda que representa més o menys suavitzada l'aspiració d'independència d'un poble secularment oprimit, és víctima de la obsessió nacionalista al no veure qne no hi ha altra garantia contra la força que el pacte internacional d'arbitratge i el compromís moral de no fer guerra encara que les sancions siguin insuficients o hipotètiques. Es que no té encara Irlanda consciència de que la causa pròpia va ésser parcialment guanyada perque la seva oponent estava prudencialment subjecte a les sancions morals que ella mateixa amb la seva cultura i civilització havia ajudat a crear i que, en els moments de compromís, es tornaven contra d'ella? Es que no ha sapigut encara Irlanda mesurar la valor d'aquest pacte tàcit de civilització que l'ha salvada contra una força material invencible? Es que no sap veure la diferència entre els Estats que ocasionalment i prudentment se subjecten a les lleis morals i aquells que no fan mai esment de les mateixes?

Ens plau que en aquests dies el Comité de la Internacional Obrera Socialista hagi ratificat en la seva reunió de París l'acord que en el mes de gener passat varen pendre en reunió conjunta els Executius de les dues Internacionals. «Es un deure del moviment obrer i socialista de tots els països fer l'esforç precís per a que la ratificació del protocol de pau de Ginebra sigui un fet.» Per defectuós que sigui, el compromís ha d'existir. Per remotes que siguin les possibilitats d'una positiva aplicació del pacte, el pacte ha de fer-se. Els grans, quedaràn grans, i els petits, peitts. Els forts, seguiran forts, i els febles, febles. Però la consciència s'anirà enfortint i al costat de la raó moral hi haurà la raó legal. Així s'han anat formant tots els còdics, així s'ha anat. desenrotllant la consciència jurídica dels homes mitjançant la convenció, el pacte, el compromís social, que si és encara monstruosament deficient i defectuós, representa, malgrat tot, un sensible progrés respecte a la primitiva i exclussiva aplicació de la força.

Però el nacionalisme que és en el fons primitivisme i selvatgisme adora la força i no es vol veure abandonat d'ella fins i quan és víctima d'ella. No'ns sorpren pas l'actitut d'Irlanda encara que sigui contrària als seus interessos. La guerra i la violència fa els homes durs i mancats de comprensió. Un dels nous diputats socialistes del Parlament d'Ulster ho dèia dies passats contestant al cap del Govern del Nord, el testarut Sir James Craig: «Ens parleu de les fronteres entre el Nord i el Sur com si no hi hagués cap altre problema interessant. Nosaltres, aqueixa frontera tot just si l'arribem a veure. Veiem, en canvi, ben clara i ben marcada una frontera entre els homes d'un mateix país, una frontera entre germans, una frontera entre explotats i explotadors, que, el dia que s'esborri no deixarà rastre de totes les altres fronteres.»

Veus ací la clau. Si Irlanda estima la seva independància igual que la independència dels altres, el supernacionalisme, l'internacionalisme pur i lleal li donarà la feina feta. Fomentem els pactes i associacions de tots els pobles i no siguem massa exigents amb els detalls. Li pot molt ben succeir a la escrupulosa Irlanda que, sense ésser consultada, es trobi sotmesa a un pacte de garantia, a una aliança particular i facciosa. Això convé als somnis d'Austràlia, però no als d'Irlanda i és molt possible que tingui més d'una ocasió de penedir-se de no haver-se fet advocada del protocol de Ginebra malgrat els seus immensos defectes. Aquest és, ara com ara, l'únic i veritable camí de la pau.

SALÓ DE LECTURA

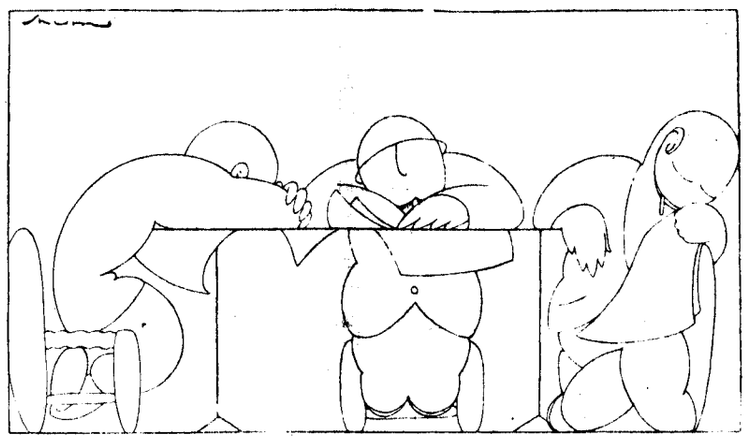

L'amenitat de la premsa

En Modest Palahí

Fa vora de tres setmanes que està detingut a la presó de Girona el nostre amic estimadíssim En Modest Palahí.

S'ignoren fins ara els motius de l'empresonament si bé nosaltres coneixedors de la noble personalitat del nostre amic sabem per endavant que, o bé es tracta d'una confussió (la justícia dels homes té involuntàries fallides) o d'alguna baixa delació anònima. Tant en un cas com en l'altre, l'alliberament no es pot fer esperar gaire. En aquesta convicció ens haviem abstingut fins ara de donar compte als nostres companys del contratemps sofert per un tan bon amic com és En Palahí, puix a cada moment esperavem rebre, com ho esperem ara, la nova de la seva llibertat.

En aquestes hores de tribulació ha pogut veure el company Palahí, obrer excel·lent, intel·ligent i cumplidor dels seus deures professionals, ciutadà exemplar, joventut arborada per tots els idealismes, i cap d'una noble i amorosa llar catalana, les generals simpaties de que gaudeix entre els homes de bona voluntat de tots els estaments: tota la Girona que treballa i sofreix ha testimoniat al nostre amic el seu afecte i la seva admiràció. De la nostra ciutat estigueren a visitar-lo el President i el secretari de la Federació de Dependents de Catalunya.

No tots els socialistes de Girona són bons per a fer de lacai. Pels uns les regidories; pels altres la presó. Bona sembrada a fe de Deu!

LA FINESTRA OBERTA

EL CESAR FA COMÈDIA

Les publicacions teatrals venen parlant de la comèdia que sota el títol de «Signori si incominccia» té en preparació el senyor Mussolini. Es parlava d'un drama romàntic en dos actes, però ara un important diari francès diu que es tracta d'una opereta, genre que—afegeix el colega—«està més d'acord amb el caràcter si és o no inquiet del senyor Mussolini».

Tota vegada que senyor Mussolini s'ha descarat presentantse en la seva veritable personalitat de comediògrat d'opereta, no serà ja indisereció posar en descobert tota la intriga còmica del fascisme.

El senyor Mussolini que prevé dels camps polítics de la flamarada —els socialistes si se l'haguessin pres en serio l'haurien pogut apostrofar d'apòstata --es va decidir pel fascisme, després de l'intent comunista d'incautació de les fàbriques realitzats pels obrers italians en tornar dels fronts de batalla. Si aquell intent hagués reeixit, el senyor Mussolini enlloc de fer-se fascista, s'hauria fet comunista—això ens ho ha dit En Cambó. Però el fracàs d'aquell assaig el va convèncer de que el comunisme no era prou fort per pendre la responsablitat del govern. I es va fer fascista. —Per combatre el comunisme, diràn vostès. —No, senyors—i ara va el secret à cau d'orella—«per reforçar el comunisme, per ferli de reconstituient».

La dictadura... era un règim terapèutic per fer més breu la convalescència! Les camises negres... no eren sinó garibaldines roges sota les llums d'un «camaleon spectacle»!

Un bon amic, un excel·lent amic, que acaba de tornar d'Itàlia, ens diu esgarrifat: —Fa posar la pell de gallina la forma com s'organitza el comunisme a Itàlia; el comunisme serà el segón acte de la Dictadura.

Les noves de l'amic concorden amb les notícies de la premsa teatral europea que atribueix dos actes a l'opereta del senyor Mussolini.

Però... com quedaran els babaus que s'havien pres de bona fè la farsa i que ja ho tenien tot muntat per representar les traducions, quan vegin que —a la manera de Pirandello— els personatges del segon acte tiren per terra tot el decorat del primer? Quan vegin que l'oli de ricí usat sota l'apariència d'arma combativa, no era tal oli de ricí: era... oli de fetge de bacallà!

Airet

Si l'obrer vent la seva força de treball per necessitat, el capitalista la compra per interès. Sense aquesta força de treball, la seva terro, les seves màquines, els seus transports, els seus magatzems, el seu or, el seu crèdit, els seus mitjans de producció seràn riquesa, però no capital. Podria menjar-sels, gaudir-los, consumir-los o destruir-los; romandrien, però, estèrils. No procrearien valor. La força de treball és el poder fecondat d'aquesta riquesa. Per la seva acció adquireix virtut prolítica, esdevé «capital».

J. VERA

CRONICA HEBDOMADARIA

Política internacional

Els deutes de la guerra

En altres ocasions hem indicat el perill que oferia la situació creada per la manca de reglamentació i definitiva fixació dels deutes procedents d'avenços en diner o en material durant la guerra entre les nacions ex-aliades. La gran massa de problemes que s'han hagut de resoldre, alguns de fulminat urgència, han fet que tots els pobles deutors hagin aparentment oblidat o almenys negligit aquesta qüestió vital. Aquesta lamentable indiferència havia de generar una justificada impaciència en els creditors car permetia creure que hi havia el propòsit de no considerar l'assumpte confiant que qui dia passa any empeny i que com més estantiça i reculada fos la cosa més fàcil fora cubrir-la amb el pietós vel de l'oblit.

Els que això pensaven eren gent poc realista i previsora. Un lleuger exàmen de les circumstàncies i un modest analissi dels agents que contribuien en el delicat afer, bastava a fer-se càrrec de que les nacions creditores no eren pas suspectes de caure en semblant distracció. Els que han contribuit a fer neixer en el poble la il·lusió de que «tots som uns» i «entre amics no es mira prim» han comès un mancament polític que pot portar les més greus conseqüències. A part de que és una relaxació de la tan ponderada dignitat nacional mantenir l'idea d'acceptar una almoïna que res no té d'expontània i cordial, pensem que és molt convenient que aquests deutes siguin pagats fins al darrer sou per tal de que no quedin idees equivocades en la massa i no fiin en col·laboracions impossibles que, de no ésser així, crearien un ambient mòrbit i extremadament favorables a noves guerres i aventures.

Malgrat els inflamats discursos fets mesos enrera en la Cambra francesa respecte al caràcter dels deutes inter-aliats, el govern d'Herriot havia iniciat ja converses formals amb Gran Bretanya a propòsit dels crèdits que aquesta nació té contra França. La caiguda d'Herriot va causar la suspensió de les conferències que celebraven els tècnics al Whitehall les quals, però, estaven lluny de cap inici d'arranjament car entre els càlculs francesos i britànics hi havia una petita diferència de disset milions de lliures esterlines en l'estimació de les anualitats abonables.

Ara, de cop prompte, els Estats Units han enviat instruccions a llurs ambaixadors a França, Itàlia, Bèlgica, Grècia, Rumania, Txecoslovàquia, Iugoslàvia, Estònia i Lituània per a que facin saber als governs d'aquests Estats que ha arribat l'hora de substituir les vagues promeses de ocupar-se algún dia de la qüestió dels deutes pendents per una clara manifestació de llur voluntat de reconeixer llurs obligacions i començar a demostrar aquesta voluntat per mitjà de pagaments. Aquesta determinació del Estats Units es motivada per la nul·la eficàcia que han tingut fins avui les gestions realitzades per la Comissió de Deutes creada en 1922 les quals no han conseguit altre cosa que cumplimentoses evasives. El secretari d'estat, Mr. Kellogg, ha tingut cura d'esplicar a la premsa que cap ordre no havia sigut donada als representants dels Estats Units que pogués implicar la més petita pressió o que pogués ésser interpretada com una demanda peremptòria als estats deutors, si no que simplement desitgen fer veure que ha passat prou temps d'ençà de la guerra i s'han pogut atendre amplement les tasques de reconstrucció per a que es pugui començar a pensar seriament que cal fer una formal i positiva reglamentació dels deutes de guerra en interès de totsi dels Estats Units en particular.

La cosa sembla senzilla però no ha deixat de causar estupefacció en més de un estat. Pel que respecte a França, els neguits extraordinaris que ocasiona la seva complicada situació econòmica, es veuen amb aquest mutiu considerablement agreujats. Es veritat que els Estats Units s'han dirigit simultàniament a les nou nacious deutores, però no hi ha dubte que França és el centre de l'atenció americana per dugues raons: primera, perquè, malgrat les immenses dificultats financieres que ha de vèncer, és la que compta amb més elements per a pagar, i, segona, perquè, no solament és la que deu una suma major, si no la que serveix d'exemple a les altres nacions que en aquesta i altres qüestions són els seus satèlits. El nou ministre francès de Finiances, M. Caillaux, ha sigut assebantat de que plauria enormement als Estats Units que la projectada visita que ha de fer a aquell país la Comissió francesa del Deute portés com a finalitat primordial l'arranjament dels deutes de guerra, cosa que, segons llur entendre, hauria de tenir una certa prioritat en l'ordenació de les finances franceses.

Des de que la resolució dels Estats Units ha sigut portada a terme, s'ha discutit molt si els americans farien més bones condicions a França de les que varen concertar amb Gran Bretanya al reglamentar els deutes d'aquesta, part dels quals són ja pagats. També s'especula respecte a si s'ha de concèdir prioritat als Estats Units o la Gran Bretanya, o si els deutes que té França a ambdos països podràn ésser simultàniament liquidats i en condicions iguals. Per ara res d'això té consistència, car França no ha dit per boca autoritzada quin criteri definitiu tenia respecte a la qüestió. Però els comentaris i discusions suscitats entorn del problema són nous motius de fricció i es veu creixer el núvol de malestar i inseguritat que havien mig dissipat els govers de MacDonald i Herriot. Veritablement la política europea passa per un tranzit difícil i no s'albiren pas enlloc els síntomes de una ràpida millora.

Sortosament els francesos s'han adonat a temps del mal que va fer a la causa llur la política desastrosa del Bloc nacional. Les eleccions municipals en són la més absoluta confirmació. No faltarà qui digui que res té que veure la qüestió dels deutes amb la política interior i que en aquesta qüestió particular tots els francesos pensen igual. Però així com els socialistes alemanys són partidaris de que Alemanya pagui, els socialistes francesos són partidaris de que França pagui. Fora deutes humiliants i invocacions més o menys sinceres a una fraternitat de dolor que altres no volen compartir. França que ha sigut i serà una gemma preciosa per als amics de la llibertat, no ha de mesurar el sacrifici i la més alta manifestació de gallardia que pot donar és la d'atendre totes les reclamacions i cumplir els seus deures fins a l'exhaurimment. Els homes de bona voluntat del continent, de la Gran Bretanya i fins d'Amèrica li retornaràn el bé que ella prodigui, no amb diners, que prous n'hi sobraràn, sino amb el fervor i adhesió que ella cobeja i que els patrioters especuladors de la glòria de França volen computar amb moneda. La glòria de França en la derrota fou el seu inaudit sacrifici. La glòria de França en la victòria ha d'ésser també el seu sacrifici sense càlculs ni reserves, amb desprendiment i amb altivesa. Unicament així arribarà a guanyar la pau i deixarà petits als seus poderosos ex-aliats que res no es volen deixar perdre.

M. Serra i Moret

Control obrer

Sens perjudici de publicar més endevant un estudi més complet i documentat sobre l'importantíssim tema que encapçala aquestes ratlles, reproduim avui qualques fragments de un interessant treball publicat a «La Vanguardia» de Buenos Aires pel distinguit socialista Bernardo Sierra.

FONAMENT DEL CONTROL OBRER

L'intervenció dels obrers en les qüestions relacionades amb llur treball s'ha anat imposant lentament a travers de lluites cruentes; és així com s'ha pogut passar de l'estat en que l'autoritat absoluta del patró bastava per a fixar els salaris i demés condicions de treball a la situació que presenten els consells mixtes de patrons i obrers dotats de un gran poder executiu per a la conciliació i l'arbitratje i resoldre tots els conflictes que sugereix la vida del treball.

Ara ja no es tracta unicament de fer intervenir els obrers en les qüestions de salaris i horari de treball; es tracta d'imposar una reforma social que asseguri als obrers el dret de control en totes les qüestions referents als interessos generals i particulars de l'empresa. Com diu molt bé el professor alemany Sinzheimer, «el dret de col·laboració fa de l'obrer un ciutadà del treball i de l'economia nacional. Aquesta evolució presuposa una nova situació per a l'obrer, i és que aquest a devingut conscient del seu sentiment d'ésser ciutadà del treball. De molt temps ha té la convicció de que treball i salari han d'ésser realitzats des del punt de vista de la col·lectivitat. En canvi manca sovint encara de la noció de que pertany a la col·lectivitat econòmica, de que la classe obrera ha d'ésser cridada a discutir, no solament sobre els salaris i hores de treball, sino sobre la faisó com ha de fer valer el seu treball devant de la societat i de que l'obrer no és solament un assalariat, si no un home que produeix.»

CONSELLS D'OBRERS

El mateix moviment gremial que va portar els obrers a les comissions paritaries i als tribunals de treball és el que ara cerca, igualment, de donar part als obrers en les indústries, no per mitjà o per l'aplicació del vell principi de la participació en els beneficis, si no per la formació de consells que siguin orgues d'autoritat, consulta i informació. Aquests consells de fàbrica els constitueixen obrers i empleats amb absoluta exclusió dels patrons; en aquelles empreses industrials que generalment tenen ocupats més de deu obrers s'institueixen comitès o consells encarregats del control de la producció. Aquests consells tenen intervenció en la gestió administrativa de les empreses adquirint prerrogatives que sempre havien correspost als patrons i disposen de tots els mitjants necessaris per a informar-se de la marxa tècnica, financiera i comercial de l'empresa. Per la formació d'aquests consells, el principi que domina dintre de la legislació en vigor, és el de l'elecció directa.

Ha sigut combatuda la constitució d'aquests consells afirmant que tenien el propòsit de substituir als poders establerts i provocar la confussió en les funcions tècniques, econòmiques i polítiques. Tot al contrari: els consells d'obrers, extranys a tota acció política, poden ésser valuosos auxiliars dels organismes legals que inspeccionen el treball, de les comissions paritaries, i, en general, de tot organisme que tingui intervenció en la marxa tècnico-econòmica de la producció. No és pas que es vulgui complicar l'administració econòmica amb cossos consultius innecessaris, si no que es va a crear, més enllà de les qüestions econòmiques particulars, una voluntat econòmica col·lectiva que tingui per objecte organitzar metòdicament les economies particulars amb la col·laboració de la voluntat col·lectiva del proletariat.

EL CONTROL OBRER EN LA LEGISLACIÓ EUROPEA

Entre les nombroses reivindicacions socials que, després d'acabar-se la guerra, exigia, la classe treballadora hi figura la del control obrer. La nova pretensio de la classe obrera va originar al principi grans protestes en tots els medis afectats. La discussió va ésser oberta i els patrons varen començar a preocupar-se de la qüestió a l'objecte de trobar-li una solució convenient per tots.

En molts països d'Europa l'idea del control obrer ha fet camí; ella s'ha precisat i ha trobat realització tan per la legislació com per la lliure iniciativa dels interessats. Els projectes de llei, les experiències realitzades i els resultats obtinguts són estudiats amb deteniment i amb un gran acopi de dades per Pickard en l'excel·lent obra que va publicar dedicada unicament a aquest assumpte. *(Roger Pickard. Le controle ouvrier sur la gestion des enterprises).*

La primera llei dictada a Europa sobre organització de consells de fàbrica, és la llei austriaca de l'any 1919; aquesta llei fa obligatòria la constitució d'un consell en tota empresa que pel cap més baix ocupi vint obrers. En les més modestes, l'institució del consell és facultativa. La llei reglamenta minuciosament la forma d'elecció dels consells, llurs atribucions i funcionament.

A Alemanya la legislació és més completa. La constitució de 1919 té un article, el 165, que diu així:

«Els obrers i els empleats seran invitats a cooperar amb els patrons exercint drets iguals en la reglamentació dels salaris i condicions de treball i desenrotllament de la producció industrial. Per tal d'assegurar la protecció de llurs interessos socials i econòmics, els obrers i els empleats seran legalment representats en els consells de fàbrica creats en els establiments industrials, així com en els consells regionals i en el consell federal d'obrers.»

En reglamentació d'aquest article constitucional s'ha dictat la llei de febrer de 1920. Aquesta llei reuneix, en sis parts, 106 articles. La primera part titolada «Disposicions generals», exposa com objecte de la llei «assegurar la protecció dels interessos econòmics generals dels obrers i empleats en llurs relacions amb els patrons», així com també donar a aquests l'assistència necesària per a l'explotació de llurs indústries, a qual efecte es constituiran consells d'empresa en tots els establiments industrials que emplein més de 20 persones. Aquests consells constitueixen l'entitat principal i que té atribucions més importants i generals. En les restants parts de la llei es reglamenta tot el concernent a la composició, poders i obligacions dels consells; es garantitza la representació de les minories d'empleats i obrers, s'exigeixen condicions per ésser elegible i es determina quan i com poden intervenir els patrons. Les tres principals funcions del consell són:

a) Cooperar en els assumptes econòmics de l'establiment industrial interessat.

b) Cooperar en exercici de drets iguals a l'obtenció de millors condicions de treball.

c) Exercir l'influència necessària als interessos de la comunitat en ço que es refereix a contractar i acomiadar personal. També s'estableix en la llei la representació dels consells en les comissions de control de les societats anònimes, els informes sobre les operacions que faci l'establiment i que puguin interessar als obrers, sobre la situació econòmica i necessitats probables de la mà d'obra, sobre balanços i comptes de ganàncies i pèrdues, i sobre la col·locació o eventual supressió d'un nombre important de treballadors.

Tots els obrers d'Alemanya han vist en els consells establerts per la llei de 1920 un poderós instrument de democràcia industrial. Els sindicats s'han ocupat activament en fer conèixer i aplicar la llei. Varen editar fullets, varen donar conferències i varen establir escoles amb cursets especials destinats a preparar els membres dels consells. Malgrat tots els esforços dels opositors, el control obrer va consolidar-se i la llei va ésser aplicada a tot arreu. Ella ha introduit, escriu Bernstein, «en el domini de la legislació econòmica un nou principi que, si és aplicat integrament, equivaldrà a una revolució social, car ella confereix drets iguals a obrers i patrons en la gestió de les empreses.»

A la Rússia dels Soviets també s'ha fet efectiva l'aplicació del control obrer. Segurament que en començar la revolució aquesta institució no significava altra cosa que l'expropiació total dels patrons en benefici dels propis obrers: els comités d'usines, els soviets, es formen expontàniament i s'apropien els instruments de producció. Passat el periode àlgid de lluita se estableix que els consells no són els propietaris, ni els gerents, sino els cooperadors de la direcció tècnica o de l'empresa reconeguda per l'Estat.

Suècia, Polònia, Luxemburg i Txecoslovàquia (com també els Estats Units) han establert els Consells de fàbrica que la pràctica i l'experiència ha anat perfeccionant més cada dia. La darrera iniciativa en aquesta matèria correspon a Dinamarca, on, en 3 de desembre de 1924, l'actual ministre d'assumptes socials, Borbjerg, va presentar al Parlament un projecte de llei establint el control obrer per mitjà dels consells d'empresa.

En Palahí en llibertat

A l'hora de portar a la censura les darreres galerades hem rebut, amb el goig més gran, la falaguera nova de l'alliberament del nostre amic estimadíssim.

Rebi, amb la manifestació del nostre goig, una cordial i forta abraçada.

L'extraordinari Discossi de Girona

Després de les paraules que l'extraordinari Discossi diu a JUSTICIA SOCIAL de la setmana passada només em cal fer unes lleugeríssimes i volàtils consideracions.

L'extraordinari Discossi s'expressa amb abundància. Es un home viu i múltiple; però no pot pas desmentir, tanmateix, que si és regidor més que a la seva vivacitat ho deu al Governador Civil de Girona, per una part, i a una tupinada realitzada a l'esquena dels tipògrafs, per l'altra.

La bandera del socialisme. ¡Oh la bandera! La té ben agafada l'extraordinari Discossi. Jo diria que per guardar-la ben segura se l'ha ficada a la butxaca dels pantalons. Ara que això cal admetre que també té els seus perills.

L'extraordinari Discossi s'agafa a la disciplina del partit. ¡Oh la disciplina! Però i les idees socialistes? Que s'han fet les idees socialistes. Si tenim partit i reglament i disciplina i organització i comitès i juntes i no tenim idees justes, confessades i practicades, voleu dir que es pot fer una bona feina? Voleu dir que no es corre el perill de fer els gegants de la manera més indigna?

A mi, francament un conservador m'interessa com a un conservador, un lliberal com a lliberal un socialista com a socialista, un anarquista com anarquista. Cadascú amb la seva bandera i la seva responsabilitat, la seva glòria i el seu perill.

Ara, si un conservador vol passar per demagog m'el miraré de reull. Si un anarquista em parla de pau i bons aliments li puc dir que és un farsant. I si un socialista s'entreten a fer d'ordenança i de cira-botes polític, permeteu extraordinari Discossi, que el trobi ridícol. Al menys ridícol.

Marius Vidal

Si hom es diu lliberal, i per justificar-ho, obra lliberalment però sense posar-hi el cor, es trobarà en una posició tan mesquina que la seva vida no podrà cumplir res d'excelent. Inútil haurà sigut la seva naixensa, i inútil la seva mort.

Del TRIPITAKA XINESC

La llibertat de cantar

També a la manera de Pirandello

(Acabament)

II.ª part

E L P R O C É S

El fiscal.—(Un tros del discurs.) ...Perquè senyors magistrats, el delicte comès per aquesta dona, la gravada, per mal nom, és el més afrós de tots, car en ell no sols en pateix l'individuu, el ciutadà víctima, sinó tot el cos social que ella ha pertorbat fondament amb el seu acte.

A la saviesa i assenyat legislar del nostre govern devem la tan estimada llibertat del cant. La nostra constitució, la més justa, la més democràtica, la més apropiada al poble, la més franca emanació d'ell, garanteix a tot ciutadà a tot hora i en tot lloc, la lliure expansió de la seva joia o de la seva tristesa, mentre es manifesti en cants.

Aquesta dona, filla del poble baix, vivint entremig d'ell, ha delinquit afrosament no sols contra el nostre regisme sinó, més que tot, contra els seus mateixos. Que la llibertat de cantar a qui favoreix primer és al baix poble, a la plebs. La nostra constitució, al revés d'altres constitucions extrangeres, és feta per a afavorir la lliure expansió popular. Car el cantar, lliure, per carrers i plasses, a les cantonades les nits d'istiu, dintre les tabernes i cafès a l'hivern, sols el poble en fruirà. Que el senyor, que el clergue, que el menestral se'n veurà privat, no per la llei, sinó per la conveniència social que el lliga a unes regles urbanes que consideraria incorrectes els seus cants en públic. I àdhuc el Príncep, la personificació divina de l'autoritat, mai podrà usar, sense deslluiment del seu al prestigi, del dret que la llei concedeix a tot ciutadà, de cantar en la via pública, tingui bona veu o la tingui dolenta.

I aquesta dona, la malaurada, amb aquesta constitució popular, plebeia, feta per a la santa llibertat del poble, l'ataca, malferint amb un test de geranis a un ciutadà que en feia un ús raonat.

Jo comprenc que ella, en altres pobles on la llibertat de pensar i de dir el que es pensa, ataqués a una acadèmia de savis que cridessin massa, car per la seva educació no podria capir mai el que s'especulava. Jo comprenc que si de llibertat de consciència es tractés, apedregués amb cossis els raonadors, car ella no'n podrà endevinar la trascendència. Però perseguir als cantors, als que en la vida pública esplaien els seus sentiments amb tota la llibertat garantitzada per la llei, és el crim més afrós i és una greu perturbació en la convivència del nostre poble. Que si amb la llibertat de pensar i de dir fóra motiu de disputes i raons entre els ciutadans blancs o negres, si amb la llibertat religiosa fora motiu de desordre per les baralles entre les sectes, amb la llibertat de cantar l'ordre té d'ésser perfecte, la quietud espiritual té d'ésser idíl·lica, el ciutadà té de veure garantides totes les més altes funcions de menjar i beure. I ella les ha torbades ja; ella ha pertorbat el nostre patriarcal conviure, dividint els ciutadans entre els que de nit canten i els que de nit dormen. I si aquests, incitats pel sol exemple, reclamen el silenci per a llur descans i volen esmenar la nostra santa constitució, compendreu, alts magistrats, que des d'aquest dia s'haurà acabat la nostra pau social i vindràn les discussions i turbulències entre els defensors del dret de dormir i els defensors del dret de cantar.

Per això, senyors magistrats, demano el càstig exemplar d'aquesta dissortada i aquest no pot ésser altre que la pena de mort. Que serveixi d'escarment; que el ciutadà sàpiga que els seus drets més estimats són garantits amb ull vigilant pels seus jutges».....

III.ª part

L'HORA DE L'EXECUCIÓ

El butxí.—«Anim, Gravada, i perdona'm el que et vaig a fer. No soc jo, és la llei. La llei és dura, no té entranyes, però és la llei.»

La Gravada.—«Sembla una cançó això. "No soc jo, és la llei; la llei és dura però és la llei." Tots els que m'envolten no fan més que repetir les mateixes paraules. Que ho vareu apendre en divendres? No sigueu ximples i dieu que si mateu és perquè us dona la gana. Jo també puc dir-vos: No soc jo, era el test; el test era dur, però era el test.»

El butxí.—«No ho comprens això, Gravada, no ho comprens.»

La Gravada.—«Ni tu tampoc ho comprens. Ni tots els que hi ha aquí davant ho comprenen. Ni els que m'han condemnat; ni els que feren la llei ho comprenen. Si ho comprenguessin la Gravada no pujaria a la forca.

Diu que van a fer en mí càstic exemplar. Que serveixi de paorós record i escarment. Ben fet. Però des de que vaig nèixer el sufreixo el càstic exemplar. Misèria de petita, misèria de gran.

El meu ventre ha anat posant fills al món i els meus fills la misèria m'els ha mort. Que la misèria és més bon butxí que no pas tu.

Càstic exemplar... A mí perquè em penjeu. I vosaltres que viviu, no sou més punyits que jo? Aquesta reunió que avui espera que la Gravada faci l'última ganyota i el seu cos brandi al cap d'avall de la corda, no està més punyida encara que jo?

Cares miserables, cares famèliques; gent que fa dies i dies que no menja i que té gana. No hi ha treball i no pot menjar. I quan hi ha treball no pot tindre dignitat. Com mula de bastaix té de treballar sota el pes de la tralla, i quan la tralla no peta, quan no blaveja la seva esquena no pot menjar. Que com a homes no hi tenen dret a menjar sols com les bésties.

Càstic exemplar per a mí?... Per a ells el càstic exemplar. Per a ells aquesta càrrega feixuga de llur vida miserable. Per a ells aquesta misèria sense revolta i sense grandesa. La meva mort és tràgica. La forca m'aixeca per damunt de tots ells. La meva mort és més gran que la seva vida i que la meva vida fins ara. Aquesta vida que no tenia altre esplai que anhelar la mort com a descans.

Butxí, t'he perdonat. Tanmateix és una bona persona. Però, no t'excusis amb la llei, no facis com els altres. Fet i fet tu ets el millor.»

Cot de Reddis

L'hospitalització dels cancerosos

La propaganda contra el cranc segueix intensament. Avui, però, la finalitat principal sembla haver quedat plasmada en una finalitat concreta, d'efectes més immediats, que consisteix en posar els hospitals existents en condicions d'hostatjar el major nombre possible de cancerosos i en condicions de poder-los aplicar els tractaments necessaris.

Després de les crides els diaris han començat a publicar les llistes de donants per a l'adquisició de radium. Si aquestes llistes són nodrides elles constituiràn la manera més positiva de lluitar amb eficàcia contra la temible malaltia.

Semblava definitivament abandonada l'idea de la creació d'un hospital especial de cancerosos i nosaltres consideràvem aquest abandó com una de les més encertades decisions preses des del començament de la campanya.

Heu's-aquí, però, que en un recent article aparegut en *La Publicitat* l'idea ressucita. I ressucita com una veritable idea fixa de l'articulista; com un principi incommovible i indiscutible en mig de tres columnes de lirismes interminables.

Hem sigut des dels primers instants adversaris d'aquesta idea però no volguérem ni esmentar-la en precedents articles per a no ésser titllats de derrotistes i d'esgarria-cries. Crèiem per altra part que una idea tan absurda s'esfumaria per ella sola. No ha passat així. Sembla, al contrari, que hi ha un especial interés en fer-la penetrar en l'esperit de tots i àdhuc en assajar de portar-la a la pràctica.

Aquesta insistència ens obliga a parlar-ne.

Entenem que un hospital especial per a cancerosos ni és útil, puix el cancerós no està obligat a cap isolament, ni és viable, donades les dificultats econòmiques en mig de les quals tota la qüestió es debat. Si per les quantitats vingudes esdevingués viable seguiríem considerant aquella creació en l'hora actual com un cas patent de malversació de cabals.

Semblant iniciativa no pot sortir més que d'un afany immoderat de crear-se un pedestal, o d'un excés de vanitat ridícola com la d'aquelles dames que pretenen començar cada mes la edificació d'un nou temple sense recordar-se mai de que n'hi ha una dotzena per acabar en diferents indrets de la ciutat.

Així com aquestes compendrien la necessitat d'acabar una obra, la Sagrada Familia per exemple, enlloc de començar-ne deu, si anessin guiades per la pietat cristiana enlloc d'ésser inspirades per la vanitat de considerar-se fundadores, aquells, els que senten vocació per a resoldre el problema de l'hospitalització dels cancerosos, si reflexionen un xic compendràn que aquest problema a Catalunya no és més que un petit aspecte particularíssim del problema general de l'hospitalització dels malalts pobres i que amb una solució total o parcial d'aquest problema hi va compresa la solució total o parcial de l'altre.

El més greu, el més tràgic, el més sensible no és avui la manca de llit per un cancerós sinó la manca de llit per tots els tuberculosos, per tots els paralítics, per tots els nefrítics, per tots els cardíacs i per tots els cancerosos que n'estan mancats.

No encaminar l'acció en aquest sentit general és com posar una agulla de corbata a un home que manca de camisa.

Una ciutat com Barcelona mancada d'hospitals de tota mena i mancada de mitjans econòmics per a sostindre decorosament els que posseeix no deu ni pot pensar en edificar-ne d'especials per determinada malaltia.

Deixem aquests luxes per a aquelles ciutats que tenen amplament resolt el problema hospitalari.

Aquí lo urgent és estabilitzar la pèssima situació econòmica dels hospitals que ja tenim, acabar el de Sant Pau per a que prompte estigui obert a tota classe de malalties; enriquint-los a tots per a que no es vegin obligats a recòrrer a emprèstits puix els interessos qui fatalment els pagarà és el pobre pacient; enriquint-los per a que no tinguin que estalviar sobre l'alimentació i sobre els medicaments més indispensables; per a que llurs laboratoris no manquin de res; per a que els metges hi puguin trobar tots els mitjans, radium inclós, que necessiten per combatre totes les malalties...

La única manera d'hospitalitzar i tractar com cal als cancerosos és aquesta.

El radium avui deu formar part de l'arsenal terapèutic de tots els hospitals. Nosaltres devem procurar-li. Engroixir les suscripcions per aquest fi és l'única manera de col·laborar a la lluita contra el cranc.

El demés són falòrnies.

Marc Farell

JUSTICIA SOCIAL

és l'únic periòdic de la nostra terra que recull en un sol ideari tots els desitjos del poble

Documents per a l'història de la Catalunya Pintoresca

Copiem de la revista reaccionària catalana «Catalunya Social», per a esplai dels nostres llegidors i meravella dels historiadors futurs, la següent:

LLETRA OBERTA

Senyor G. J. A. SMIT Jr. Secretari de la «Federació Internacional d'Empleats i Tècnics» d'Amsterdam.

Senyor meu: El periòdic socialista català JUSTICIA SOCIAL ens informa en son número del 2 de maig corrent, que la Federació de Dependents de Catalunya, en assemblea extraordinària tinguda els dies 25 i 26 d'abril a la ciutat de Lleyda ha acordat sol·licitar l'ingrès a la Federació Iinternacional d'Empleats i Tècnics, branca de la Federació Sindical Internacional d'Amsterdam.

Jo soc gairebé des de la seva fundació en 1903, soci del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria de Barcelona, la més important de les associacions catalanes de dependents que constitueixen la Federació de Dependents de Catalunya. Em trobaria, doncs, com a afiliat a la Federació de Dependents de Catalunya afiliat també, de fet, a la Federació Internacional d'Empleats i Tècnics i a la Internacional Sindical d'Amsterdam, si no m'acuités a declarar-vos la meva disconformitat a l'esmentat acord.

Entenent que ningú pot ésser associat contra la seva voluntat, sapigueu que encara que membre de l'entitat catalana esmentada, no vull jo pertànyer a la Federació d'Amsterdam i a la Internacional d'Amsterdam, els principis socialistes de les quals no poden ésser admesos per la meva consciència.

Jo no soc socialista. Sóc cristià i catòlic, i no vull separar-me de les ensenyances i de la disciplina de l'Església de Roma, que ha condemnat el socialisme diferentes vegades. Entenc jo que les qüestions espirituals sobrepugen a tot interès material i econòmic, i no puc incorporar-me a una organització com la vostra, que professa la doctrina materialista-històrica de la lluita de classes, i que aspira (art. 2 del Estatuts) a «la substitució dels beneficis particulars», és a dir a l'*abolició de la propietat individual, principi que no puc jo en cap manera subscriure.*

No depenia de mi impedir que la majoria de l'assemblea de Lleyda decidís l'adhesió a Amsterdam, per més que he fet ço que he pogut, amb les meves restringides forces per advertir el perill. Però en tant que una resolució tan greu no sigui desmentida pels individus no conformistes, podrà significar que la totalitat dels associats s'incorporen al socialisme doctrinal i militant. Doncs bé, en ço que em pertoca, el meu deure és informar-vos del meu refús d'associar-me amb vosaltres. Jo vull seguir essent soci del Centre Autonomista de Dependents del Comerç de Barcelona, però no pas ésser membre d'Amsterdam. Si la Federació de Dependents de Catalunya us passa la llista nominal dels seus associats, feu el favor d'esborrar-hi el meu nom. Si us comunica la xifra del seu efectiu, serviu-vos rebaixar-hi una unitat: la meva. Si la Federació us aporta un total de 15.000 membres, absteniu-vos d'apuntar-ne més que 14.999.

Ara bé aquesta simple declaració personal de refús d'inscripció tal volta no seria gaire vàlida, sense una actuació posterior en conseqüència. Jo considero que el Socialisme contribueix almenys tant com això que en diuen Capitalisme, a molts dels mals de la societat actual. *El Socialisme practica la forma d'explotació més abominable de totes: la de les ànimes dels obrers i dels pobres.* Ofereix alguns aventatges materials al preu del bé més preciós de l'home: la veritat religiosa. Sota un quadre pintat amb figures enganyoses que trenquen cadenes, subjecta en realitat els esperits, amb vincles fatals, a un triple error: moral, religiós i econòmic.

He llegit les publicacions de la Internacional d'Amsterdam: la literatura socialista, altrament, m'és prou coneguda, encara que, gràcies a Déu, he tingut la sort de no deixar-m'hi agafar. Doncs bé, jo sento ara com un deure envers els meus companys d'ofici l'esforç per a ajudar-los, en la mesura de les meves poques forces, a llibertar-se del jou espiritual del socialisme. I per la present prometo formalment esmerçar a combatre els erros de què són vehicles la Internacional d'Amsterdam i totes les altres Internacionals que prevenen de Carles Marx, la meva voluntat i les altres humils facultats meves.

Ramon Rucabado

(Els subratllats són nostres encara que és debades fer resaltar res; tota la lletra és una filigrana. L'autor reconeixent-ho així, modestament, n'ha fet un tiratge a part i ens n'ha tramès un parell d'exemplars. Per la nostra banda volem associar-nos a la difusió d'aquest document històric. Amb les proses del senyor Rucabado i els brillants discursos del Reverend Montagut el catolicisme està d'enhorabona.)

Llibres nous

A L'OMBRA DEL CAMÍ. *Poesies d'Emili Saleta i Llorens. Pròleg de l'Ignaci Iglesias.* (5 pessetes)

El nostre estimat amic Saleta ha tingut amb la publicació del seu darrer llibre de poesies un èxit contundent. Coneixiem les seves *Paraules davant la vida* i teniem de la personalitat poètica del nostre amic una impressió molt diferenta de la que ens ha deixat la lectura d'aquest nou recull que ha titolat *A l'ombra del camí.*

Com diu el prologuista, el gran Iglesias, «En Saleta, home culte per la seva formació literària, es nota que ha llegit molt, i profitosament, els lírics francesos, clàssics i moderns. Junt amb les poesies que tenen un deix excèptic, potser una mica candorós, o un moderat esperit demoniac, estil Baudelaire, i d'altres, força musicals, amb un regust místico-sensual, a tall de Verlaine...» Aquest era preponderantment el poeta que coneixiem per la seva anterior producció, però en el nou llibre abunden les que com diu també l'Iglesias, son «escrites en versos fàcils i correctes, de saba intensament catalana i fresques com una rosa en esclatar, com també diverses d'una remarcable elegància de forma.» Per això el prologuista comença per qualificar-lo de poeta que té el sentit de l'elegància.

Dins d'una rica varietat de formes, dins d'una sorprenent abundor d'idees, el poeta no pert mai aquest sentit de l'elegància. Cercant les notes que més han de plaure als nostres gustos anem de dret a veure que diu d'*Els vells* i ens quedem corpresos d'aquella fina i densa malinconia que destila; llegim *A un vagabund* i topem amb idea subtil i atrevida que s'escapa d'una rima graciosa i fàcil; *Les velles tristes* és un petit retaule de ratlles vives i aguda policromia. Però tot és gràcil i elegant fins al punt de minimitzar en certa manera el tò trascendent de *El vers impossible Ideal, El poema de la nit* i altres.

En Saleta té composicions impecables com *Amor lleuger vol joguines, La cambra de la núvia, A una bona noia* i sonets exquisits com *Ran de l'ona. Enllà* i *Els pins.* La forta personalitat d'en Saleta queda completament destacada, malgrat, com diu l'Iglesias, no hagi aconseguit, potser voluntàriament, formar un conjunt harmònic. «Contrasta i causa sorpresa el veure que, confoses amb les ingenuitats romàntiques de l'adolescent, brillin, com lluernes en la fosca, alguns epígrames i madrigals exquisits, certes poesies d'un objectivisme una mica fred o cerebral, uns quants sonets ben cisellats, d'estructura i tò parnasians, diverses descripcions de paissatges fetes amb colors vius i amb molta justesa; però amb més encert encara, i amb un sentiment més profund, les que es refereixen a la mar, de la qual, com l'inoblidable Joan Maragall, qui tant ha influit en ell, sembla que senti tot l'encís.»

El nostre amic no ens ha sorprès perque el sabiem poeta; ens ha satisfet. Ell guarda un tresor del qual aquest llibre valuós es només una bella promesa. Aquesta seva personalitat poètica que ara es destaca clarament pendrà un fort relleu en un altre recull de poesies fetes d'ara, lliure de les febleses i temptacions que l'havien fet preciosista. Ara que el seu estre es desvetlla fèrvid i potent, la seva antiga devoció per l'escola li permet vestir amb elegància i gentilesa el seu pensament. I per això, després d'aquest llibre, podem esperar fundadament que ningú li regatejarà un lloc de preferència entre els lírics catalans actuals, als quals en certs extrems En Saleta s'anticipa mereixent per aquest sol mèrit les més altes distincions.

Demòphil

"Coses Vistes" de Josep Plà

Responent a tots els que, des del primer avís de «Coses Vistes», s'han interessat pel seu contingut, hem de dir que, en la seva part principal, aquest llibre està integrat per contes, narracions, capítols de novel·la i retrats de personalitats conegudes. En tots aquests treballs, la paraula càlida i estil característic de Josep Plà pren accents i totalitats variadíssimes. Altrament les espurnes del seu humor, que apareixen a cada pàgina, fan d'aquest llibre un dels més suggestius i divertits que s'han publicat a casa nostra.

En definitiva aquest volum, que no conté articles sobre política, podem dir que revelarà al lector l'aspecte més humà i expressiu, que és precisament el menys conegut, de la personalitat de Josep Plà.

Els corresponsals i llibreters han de dirigir les seves comandes a «Edicions Diana», Rambla de Catalunya, 125, o a «La Publicitat», Passeig de Gràcia, 34, Barcelona.

Els amics de fora que no els sigui fàcil dirigir-se als revenedors, podran adquirir el llibre directament al Barcelona pel mateix preu de 4 pessetes. Aquesta quantitat s'ha de trametre necessàriament en segells de correu o per gir postal en fer la comanda.

Els encàrrecs s'aniran servint per l'ordre que es vagin rebent.

Mentre els obrers, corpresos per la simplicitat dels dogmes, ens deixem impressionar per la faramalla de l'abstencionisme polític i abandonem la propia autoritat en mans dels altres estaments, ens haurem de sotsmetre, de grat o per força, a les lleis que els altres ens imposin.

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

S'ha posat ja a la venda a tot arreu *el SEGON NÚMERO de les*

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

Publica sencera la gran obra de H.-G. Wells, apareguda en diversos fulletons d'aquest hebdomadari, traduïda pel company J. Roure i Torrent,

Aquest diantre de sabatots!

L'interés amb que han estat seguits els fulletons, augura un veritable èxit del segon número de les

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

que forma un fullet de 54 pàgines de text, imprés en paper verjurat. Només costa **30 cènts.**

Feu tot seguit les comandes.

Company! Propagueu l'obra de H. G. WELLS

Aquest diantre de sabatots!

Lletres al Director

Contesta al Sr. Snomen

En «El Correo Catalán» corresponent al dia 16 de maig, l'editorial de l'esmentat diari, signat per Snomen, està dedicat a dir mentides, i blasmar, sense tò ni só, a la «Federació de Dependents de Catalunya».

Certament que no té d'extranyar-nos que en «El Correo Catalán» i l'articulista Snomen—sota de quin pseudònim s'amaga l'home que tots coneixen—ataqui la nostra «Federació». Es deure. Però que manquin a la veritat i emmetzinin l'atmòsfera amb la seva baba verinosa, no ho podem permetre!»

Escolteu Snomen: Creieu vos que si una federació d'entitats—encara que sigui integrada per seixanta mil associats—xifra equivocada, doncs la Federació de Dependeuts de Catalunya només en compta que 13.000, sense formar part de l'«Internacional d'Empleats i Tècnics» pot fer variar els seus estatuts; i per la conveniència d'aquests 13.000 perjudicaràn al 872.000 afiliats amb que compta en l'actualitat la «F. S. I. d'Empleats i Tècnics»?... Si voleu confessar la veritat, senyor Snomen, tindreu de contestar—encara que vos sàpiga greu—: no; les decisions de la Federació de Dependents de Catalunya, no desviaràn el curs de l'actuació de la Internacional d'Amsterdam. Llavors, senyor Snomen, quina utilitat hauria tingut discutir-ne l'articulat?... Perdre el temps? Demés sabeu perfectament—; això ja prova la vostra mala fè—que ningú va alçar-se en l'Assemblea de Lleida a discutir l'articulat de la Internacional d'Amsterdam. Tothom tingué el sentit comú necessari per no portar a cap una feina tan inútil—evidentment que hi faltaveu vos, Sr. Snomen (?)—I també sabeu—com sab tothom—que en les assemblees que anualment celebra la «Federació de Dependents de Catalunya» hi impera—com és de llei en aquestes assemblees—un ample esperit democràtic. Qui doncs, va èsser que no va permetre que és discutís l'articulat de la «Internacional» d'Amsterdam? Mentiu, doncs, en fer aquesta afirmació! Sort que sou catòlic i les mentides—encara que siguin per tacar l'honra del pròxim—son ignocents pecats venials (?). I mentiu per tercera vegada, en afirmar que ja se sabia—abans de començar—que és contava amb l'aprovació de la majoria de les entitats federades. Que preguntin als diferents centres de Dependents, si van comunicar al Consell Directiu de la «Federació» les decisions de les respectives entitats.

Sapigueu Sr. Snomen, que quant va passar-se a discutir l'ingrès de la nostra «Federació» a l'«Internacional d'Empleats i Tècnics» a l'aixecar-se a parlar el company Ràfols representant de la Secció d'Organització i Treball del C. A. D. C. I., desprès de breus paraules anava a llegir-se un petit document en que es comentaven els aspectes favorables que ens oferia l'ingrès a la «F. S. I d'E. i T.», especialment les condicions d'ordre professional, va ésser interromput pel company Izquierdo,—representant de l'«Unión Ultramarina»—i en afirmar el seu amor les organitzacions internacionals, demanà que s'esperi veure si es fa una unió de la II.ª i III.ª—encara que nosaltres no pertanyem directament ni a l'una ni a l'altra, i acaba dient: que el document que va allegir el company Ràfols, se en precindeixi perquè suposa que tots ja l'han llegit, com també els seus estatúts i tant sols era questió de votació.—Suposem que l'inteligentissim Sr. Snomen, no voldrà creure que el company Izquierdo també se li hagués dit que digués que sense discutir, s'anés a una votació—El company Izquierdo, va votar en blanc.—

Llavors començà el company Bonet—representant del «Centre de Dependents» de Valls a llegir el document que reflexava el criteri del «Centre» de Valls, contrari a l'ingrès de la «Federació de Dependents de Catalunya» a l'«Federació Internacional d'Empleats i Tècnics». L'interrompé el company Gorga—representant de la «Lliga de Corredors i Viatjants» i digué: que ja que havia començat el company Rafols de llegir el document de l'entitat per ell representada i on es defençava el dit ingrès, trobava mes natural que primer—avanç de llegirse el document contrari del company Bonet—és llegís la defença del company Rafols, com aixís va fer-se. (No malicii l'inteligentissim Sr. Snomen per l'actitut del company Gorga interrompent al company Bonet. No era res preparat. El company Gorga—representant de la «Lliga de Corredors i Viatjants»—va votar en contra de l'ingrès de la nostra «Federació» al «F. I. d'E. I.» d'Amsterdàm.)

Una vegada el company Rafols va haver llegit el seu document, el company Bonet llegí el del «Centre» de Valls, i després, va passar-se a la votació.

Aquest, fou el procès que va seguir la discussió de l'ingrès a l'Internacional d'Amsterdam.

La votació, fou favorable al susdit ingrès. Son doncs de mala fè, les paraules del Sr. Snomen quan diu: «pero como quien manda manda, por mayoria de votos se consumó lo que a nuestro entender es un atropello inaudito».

El despit, és segurament la causa de que el Sr. Snomen usi un llenguatge tan indigne. Penseu que els delegats que ostentauen la representació de les diferentes entitats federades no feren altra cosa durant el curs de l'assemblea que exposar el criteri de la Junta General de la entitat que representaven que previament va efectuar-se en cada una d'elles, per discutir l'ordre del dia que va remetre's amb 20 dies d'anticipació al Consell Executiu de la Federació i veure quina hauria de ser la posició que adoptaven i quins els delegats que defensarien els respectius interessos en l'Assemblea de Lleida. I si els socis de les entitats federades donàren ordre als seus delegats perquè votessin l'ingrès de la «Federació Catalana» a l'«Internacional de Empleats i Tècnics» i fou aprovat el dit ingrès, amb el consentiment dels associats de les entitats inscrites a la nostra «Federació» no pot dir-se—si no és mentint descaradament—: «*y no que se haya podido decidir tal ingreso, por el solo voto de los representantes que en este caso no la ostentaban de la mayoria de los socios*». Que es consulti a totes les entitats federades i es veurà com queda el Sr. Snomen.

L'ingrès de la «Federació Catalana» a l'«Internacional» de Amsterdam no representa pels socis de les entitats federades, ni cap atac ni cap atropell ja que varen ésser els socis que ordenaren a llurs delegats que votessin favorablement el dit ingrès. Ara, si l'atropellat i malaltis criteri del Sr. Snomen no hi està d'acord,—que tan s'ens en dona—si és que és soci de la «Federació» pot retirar-se.

No han sigut els directors de la «Federació» els qui van portar damunt de la taula, l'ingrès a l'«Internacional» d'Amsterdam. sinó una de les entitats federades, i quan a l'Assemblea de Lleida la majoria dels Centres de dependents de Catalunya van estar conformes amb el dit ingrès, és que deurien veure-hi un benefici per la nostra «Federació.»

Es inexacte—com tot el que vosté diu—Sr. Snomen, que en cap dels «Centres» adherits a la nostra «Federació» hi hagin baixes per que aquesta ha entrat a formar part amb els companys d'Amsterdam. Primera, perque si els respectius socis hi haguessin estat contraris ja no s'hauria aprovat l'ingrès i segona, perque a hores d'ara—i ans de que se n'enterés el Sr. Snomen—ja n'hauriem tingut esment i confirmació oficial a la «Federació».

I l'inteligentissim Sr. Snomen, és pot sapiguer quins son aquests fins reprobables de la «F. I. d'Empleats i Tècnics»? Quan els anomeneu—cosa del tot impossible—ja tornarèm a comentar les barrabassades que inseriu en els vostres articles catastròfics.

Si, Sr. Snomen, si: els Dependents de Catalunya,—els associats a la nostra «Federació» tenen la paraula. Ells, i no vos, son els qui per endevant aprovaren el nostre ingrés a la «Federació Internacional d'Empleats i Tècnics» d'Amsterdam i que—encara que vos pessi—continuaràn donant-li el seu apoi.

Ara, una pregunta: perquè Sr. Snomen, anat dirigit el vostre article als Dependents de Catalunya, no l'haveu escrit amb la seva llengua? Perquè no en la nostra? No trobeu que hauria sigut més digne que el vostre article hagués aparegut en les planes de «Catalunya Social»?...

Jordi Arqué

Barcelona 18 maig 1925.

| | |

On anem?

Prompte sortirem de dubtes. L'element treballador necessitava emancipar-se d'aquells vividors que des del camp polític jugaven als partits amb el poble, en nom d'idees lliberals.

Exiliats de llurs caus els capdills: Reduïda la lluita als seus verdaders camins, és a dir, entre el capital i el treball, no creiem que ofereixi en els presents moments, el més petit lloc a dubtes per al poble català.

D'una part, els elements conservadors amb tot el seu sèquit d'aduladors; i d'altre, els elements lliberals, des de l'Enginyer al modest agricultor, passant per totes les classes que treballen i produeixen, ja saben quina ha d'ésser llur posició política en la lluita que s'apropa; i el qui no ho vulgui compendre pitjor per a ell.

Les circumstàncies i les imperioses necessitats del present temps, presenten als homes en dos grans bàndols, un enfront de l'altre, el capital i el treball; els ideals tindràn un ampli camp d'acció per als homes honrats; i únicament els aduladors de la plutocràcia trobaràn restriccions a llurs misèries si intenten treure el cap.

Per a que el capital pugui obtindre majoria, es necessàri que el treball s'abstingui de lluitar, i això que segurament estigué molt encertat mentre tractà de demostrar als que comerciaven amb la llibertat i la política, que els hi havia descobert el joc, avui que els pobles tots estàn demostrant que ha arrivat el moment d'afirmar llur soberana voluntat, mitjançant les noves formes socials incorporades al dret dels pobles, mercès als esforços de cent generacions, resultaria una etzegaiada solemne, deixar que s'apoderessin dels instruments de govern els que sempre es dedicaren a tiranitzar-nos des del poder.

Galaico

Per manca d'espai ens veiem precisats a deixar, ja compostes, algunes cròniques d'actualitat, entre elles una de Lleida i altra del company Vilaginés.

S'ha de publicat

A l'Ombra del Camí

llibre de poesies de

EMILI SALETA i LLORENS

amb un pròleg de l'

IGNACI IGLESIAS

... «A l'Ombra del Camí» col·loca al seu autor en un lloc distingit entre l'estol de lírics de les noves promocions que són glòria de Catalunya.

Edició paper de fil ornada amb boixos

5 ptes.

Es ven a totes les llibreries

Unió Gràfica

Societat Cooperativa de Producció

Aquesta institució, genuïnament obrera, és un experiment viu d'emancipació social i econòmica. Té dret, doncs, a la solidaritat de les entitats similars i a l'ajut de tots els homes progressius.

Treballs d'imprenta de tota mena

Ronda Guinardó, 33, interior

BARCELONA

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura governativa

Obrers del camp!
Llegiu i propagueu

"LA TERRA"

SETMANARI POPULAR

PORTAVEU DE LA «UNIÓ DE RABASAIRES DE CATALUNYA»

Es publica cada dissabte. 15 Cts.

Redacció i Administració: Carders, 12, 1.r

BARCELONA

Company: Si sentiu les inquietuds que dignifiquen la condició humana dels oprimits, propagueu JUSTICIA SOCIAL periòdic socialista català.

"ACCIÓ COOPERATISTA"

Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya

Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya: Problemes socials relacionats amb la cooperació.

APAREIX CADA QUINZENA

Suscripció anyal: 4 ptes.

Redacció i Administració: Aurora, 11 bis. - Ciutat

Treballador!

Sigues digne de la teva condició humana!

Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.

Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

La Conferència den Serra i Moret a "La Flor de Maig"

Segons estava anunciat, el dia 20 a les deu del vespre, el nostre company Serra i Moret, donà la seva conferència a la Cooperativa «La Flor de Maig», una de les més velles i potser la més important entitat del cooperativisme català.

El saló destinat a l'acte estava plé d'obrers, entre els quals hi veièrem alguns intel·lectuals, que es mostraren verament interessats per a l'obra que es proposa desenrotllar aquesta cooperativa.

El conferenciant fou presentat pel company Rovira, Bibliotecari de l'entitat, qui explicà en breus paraules els propòsits de «La Flor de Maig» que tindran ple desenrotllament quan dintre de poc funcioni la Secció de Cultura actualment en estat d'organització.

Seguidament, en mig del silenci més absolut, en Serra i Moret passà a tractar el tema «El Cooperativisme i l'evolució social».

Ens seria impossible donar ara aquí, un extracte del notable parlament del nostre amic. Qui escriu aquestes ratlles tenia l'intenció de fer-ho i confessa que amb el paper i el llapiç a les mans quedà aturat i corprés per la paraula excelsa del conferenciant.

Noblement inspirat per la grandesa de l'ideal que predica, en Serra i Moret va dir-nos una bellíssima i sentida oració, una oració que hi hagué moments ressonava dintre aquella sala, com si fos dita en un temple plé de devots de la justícia social; tan grans eren el respecte i l'emoció amb que el públic allí congregat l'escoltava.

Com indicava el tema, el nostre amic va parlar-nos de Cooperativisme, però l'alta qualitat i la significació amplia que d'aquest sistema de lluita econòmica fa en Serra i Moret, és quelcom que dissortadament té molt poc que veure amb el cooperativisme de garrafa i tant per cent, que un gran nombre de cooperatives obreres practiquen d'una manera lamentable a Catalunya. Si aquestes Cooperatives s'alimentessin una mica només de l'idea feconda, del sentiment de germanor, de l'esperit de solidaritat que tan magníficament explicà en Serra i Moret, altra cosa serien i altres serien també els resultats de la seva actuació.

Va parlar-nos el nostre company, de la col·laboració que les Cooperatives russes han aportat a l'obra efectuada per la República dels Soviets i sobre aquest punt interessantíssim va fer assenyades consideracions exposant inevitables però doloroses conseqüències. En resum va donar-nos una vertadera lliçó de Cooperativisme, una lliçó que nosaltres voldriem que pogués escriure's sobre les parets de «La Flor de Maig» i de moltes altres cooperatives, perque l'aprenguessim de memòria i la recordèssim a cada moment.

Com tenim dit, el conferenciant fou escoltat amb una atenció absoluta i en acabar, el públic va demostrar-li amb forts picaments de mans la conformitat i l'entusiasme per les doctrines generosament exposades. Els comentaris i les discussions sobre els punts de vista descoberts duraren llarga estona i foren molts els obrers que manifestaren desitjos per a que s'organitzés un curs en el que es desenrotllés tot el programa, per dir-ho així, del Cooperativisme modern.

Finalment, el conferenciant fou acompanyat per la Junta de l'entitat i per l'administrador de la mateixa, company Torres, qui donà amples explicacions sobre el funcionament de les diferentes seccions i dependències de la casa, sortint tots molt ben impressionats per la cordialitat posada de manifest durant tota la vetlla.

Publicacions

HOSPITALET DE L'INFANT PERE.—L'estudiós i culte mestre de Tivissa En F. Mario Brú Borrás, ha publicat un interessant recull de notes històriques relatives a l'Hospitalet de l'Infant. El fullet aparegut suara, ben imprès pel nostre Badia, forma part d'una monografia inèdita de l'autor sobre la Història de Tivissa.

Correspondència de Redacció

M. R. S.—Girona.—La vostra composició acusa estimables condicions però no assoleix encara el nivell desijat. Treballeu amb paciència i no us precipiteu en volguer donar al públic fruits poc madurats.

M. J.—Manresa.—Agraim vivament la vostra lletra. No cal dir que obrem en conseqüència. Doneu-nos, si us plau, la vostra adreça per a poder-vos escriure particularment.

Noves i documents

BARCELONA. — **Constitució del Sindicat d'obrers flequers «La Aurora.»**

El diumenge dia 10 del corrent mes tingué lloc l'assemblea per a la constitució del Sindicat l'«Aurora». La montada reunió tingué lloc a l'espaiós local de la «Unió Ultramarina». Molt abans de l'hora de començar, el local del Carrer de Guàrdia ja es trobava plè de gom a gom d'obrers flequers. L'esperit d'associació està ben viu en tota la classe dels forners. Després de nomenada la junta que havia de regir el nou Sindicat s'explicà la finalitat de l'entitat que és: treballar per tots els mitjans per a fer respectar les actuals bases de treball i per a conquerir noves millores.

Es llegiren a continuació les bases que dintre poc es presentaràn als patrons les quals després de lleugera discussió foren aprovades per aclamació.

La sessió s'aixecà en mig de gran entusiasme.

FRANÇA.—**La Internacional Obrera Socialista.**

Durant els dies 9 i 10 de maig ha tingut lloc a París la reunió del plè del Comitè executiu de la Internacional Socialista presidida pel company Vandervelde i amb asistència de les següents representacions:

Henderson, Cramp i Allen (Gran Bretanya); Crispien, Herman Mueller i Wels (Alemanya); Bracke, Longuet, Renaudel i Blum (França); De Brouckere i Vandervelde (Bèlgica); Andersen (Dinamarca); Engberg i Lindstroem (Suècia); Vliegen (Holanda); Bauer (Austria); Treves (Itàlia); Niedzalkowsky (Polònia) del Partit socialista polonès; Kruk (Polònia) dels independents; Souknp del Partit socialista txecoslovac, i Csech del Partit socialista alemany de Txecoslovàquia; Abramovitch del Partit social-demòcrata rus i Soukhomline del Partit socialista revolucionari rus; Tseretelli (Geòrgia); Saborit (Espanya); Peyer (Hongria); Etchegoin (Argentina); Isahakianz (Armènia); Bezpalko (Ukrània); Jarblum (Palestina); Szende en representació dels emigrats hongaresos; Adelaide Popp pel Comitè Internacional de Dones socialistes i els dos secretaris de la Internacional, Tom Saw i Frederic Adler.

La primera tasca dels reunits fou fixar l'ordre del dia del Congrès internacional que ha de cel·lebrar-se durant aquest any en una ciutat de França que no ha sigut encara designada. Desseguida d'haver recaigut acord, els reunits passaren a estudiar detingudament la situació política europea, fixant-se molt amb els treballs que despleguen les diferentes cancilleries per tal de ressucitar la política de tractats i alianses ofensives i convenint en que no hi havia més remei que recomanar el protocol de pau aprovat per l'Assemblea de la Societat de les Nacions en setembre passat. Els delegats britànics oferiren fer tota la pressió possible damunt del govern de llur país per a que modifiqui la seva actitud respecte al susdit protocol. També va acordar-se que una representació de la Internacional es situi a Ginebra durant la pròxima assemblea de la Societat de les Nacions per tal de laborar en favor de la ratificació del protocol. Aixímateix va convenir-se cridar una conferència de representants socialistes dels països interessats en la eventual adopció de un pacte de seguritat entre qualques potències europees per tal de que obrin conjuntament en pro de solucions de pau i de justícia.

Estudiada la situació creada per l'agitació comunista als Balkans i la conseqüent repressió burgesa, va acordar-se que una comissió composta de Vandervelde i els dos secretaris de la Internacional, Saw i Adler, es trasladi a Bulgària i s'informi degudament de l'estat d'aquell país i dels problemes que aquella situació crea al socialisme balcànic i internacional. Aquesta Comissió presidirà una assemblea de delegats dels partits socialistes balcànics que es convocarà oportunament a Praga.

Després de revistada detalladament la situació política de cada país va analitzar-se també detalladament l'estat de les ratificacions dels convenis internacionals del treball i jornada de vuit hores prenent se els oportuns acords segons les diverses circumstàncies.

Fou admès a la Internacional el nou Partit Socialista português.

Igualment va tractar-se el problema de les minories nacionals acordant-se que a l'objecte de preparar una ampla discussió d'aquest punt en el pròxim Congrès, la Comissió executiva nomeni una comissió de tres la qual tindrà cura de recullir les dades que li podràn trametre els socialistes dels diferents Estats interessats en la qüestió, quals dades seràn portades al Congrès per a que recaiguin respecte als diferents i variats aspectes del problema els oportuns acords. Es procurarà que els comissionats siguin persones expertes en la matèria i puguinil·lustrar als congreguistes en tots els casos.

La premsa de París ha concedit molta importància a la reunió del Comitè executiu i ha comentat molt favorablement els acords presos.

GRECIA.—**El Patriarca ecoumeni.**

Amb motiu de la reunió del Sínode ha quedat resolta l'espinosa qüestió suscitada entre Grècia i Turquia a causa de l'expulsió del Patriarca de Constantinoble, Constantí VI, en 30 de gener passat. El 19 de maig el Patriarca va lliurar la seva dimissió al Sínode, donant-ne coneixement al Govern. D'aquesta manera facilita la solució del conflicte, car la dignitat de Turquia no consentia la readmissió de Constantí VI i, en canvi, Turquia no s'oposa a que sigui nomenat Patriarca qualsevol dels bisbes que estàn en situació de canviables. Per altra part, les bones relacions de Turquia i Grècia han donat lloc a que Turquia transigis en molts punts, entre altres, en consentir indefinidament que conservin la residència una gran quantitat de grecs i fins fossin admesos alguns que havien ja estat expulsats de Turquia. El Sínode nomenarà el successor de Constantí VI i sembla que ni la religió ni la pàtria sufriràn enormement en llur inviolable integritat.

El canvi de poblacions.

El representant de Grècia en la Comissió creada pel canvi de poblacions, A. A. Pallis, ha publicat un ràport de la tasca realitzada en pocs anys en matèria d'ajustar les poblacions a les noves fronteres polítiques. Abans de la guerra balcànica de 1912-13, en l'àrea que s'anomena ara Macedònia grega hi havien 513.000 grecs, 405.000 turcs i altres mahometans, 119.000 búlgars i 98.000 jueus, kutzo-vlacks, gitanos i altres. Durant aquella guerra i immediatament després, 10.000 turcs i 15.000 abandonaren el país i una bona quantitat de grecs començaren a venir procedents de la Macedònia sèrbia i búlgara i del Càucas, començant el predomini de la raça grega en la regió. Posteriorment uns 40.000 grecs vingueren de la Tràcia búlgara i uns 100.000 turcs marxaren expontàniament, però no ha sigut fins després de les clàusules del Tractat de Lausane sobre canvi forçós de poblacions que s'han assolit les xifres que demostren la supremàcia grega en el cens de 1924: grecs, 1.277.000; búlgars, 77.000; turcs, 2.000; jueus i altres, 91.000.

La Tràcia occidental que va pertanyer a Bulgària des de 1913 a 1918 va ésser exceptuada del canvi compulsori de poblacions i, en conseqüència, els canvis no han sigut tan remarcables. No obstant, de 87.000 que hi havien abans de la guerra, han pujat a 189.000 entre un total de població de 304.000 habitants. Durant aquest període de guerra i pot-guerra, els turcs que sumaven 111.000 han descendit a 84.000 i búlgars de 35.000 han baixat a 23.000. Una gran part dels grecs ara residents a la Macedònia grega i a la Tràcia occidental procedeixen de la Tràcia oriental, on de 235.000 grecs que hi havien abans de la guerra no s'en troba ni un. Aquesta és una mostra de la política turca en aquesta matèria car ràpidament ha fet net d'aquella enorme quantitat de grecs com aixímateix de 24.000 armenis i 50.000 búlgars per tal de fer lloc als turcs que arriben ara a 370.000 amb una població total de 390.000 en tant que no eren més que 223.000 en una població total de 569.000 en l'any 1912.

Encara que una gran quantitat de grecs nou-vinguts procedeixen de la Tràcia oriental, l'origen racial de la major part d'ells és asiàtic. Els turcs, amb llur política radical de fer fora la gent d'altres races han netejat completament de grecs les regions de Ionia, Eolia, Pontus i Doris asiàtica posant fi a una distribució racial que feia més de tres mil anys que perdurava.

HOLANDA.—**Les eleccions.**

La data de les properes eleccions generals ha sigut fixada pel dia 1.er de juliol. Els socialistes esperen obtenir un senyalat augment de vots i una representació molt més nombrosa a les Cambres. Actualment els socialistes tenen vint diputats al Parlament i en les darreres eleccions cel·lebrades en 1922—les primeres en les quals varen votar les dones—obtingueren 567.769 sufragis i 53.664 els comunistes. El triomf dels socialistes belgues repercudirà segurament en les properes eleccions generals d'Holanda.

TURQUIA.—**Mesures de rigor.**

Els Tribunals de l'Independència recentment creats amb motiu de la llei per al manteniment de l'ordre votada a l'iniciar-se la revolta al Kurdistan pronuncien sentències que deixen pal·lides totes les mesures de rigor que solen aplicar-se en casos semblants en altres països. Ens temem que la República turca no sortirà molt reforçada en prestigi lliberal i humà de l'acció dràstica d'aquests famosos tribunals. El 8 de maig, Hussein Jah d Bey, notable periodista i director del conegut diari *Tanin* de Constantinoble, fou condempnat a desterro perpetuu per una agre calificació que feu amb motiu de un registre policiac a la redacció del periòdic. El periòdic fou suprimit i la redacció empresonada i, ara, la sentència ha arribat a dos redactors mes que son condemnats a dos anys de presó. Un altre d'aquests tribunals, el de Diarbekir, va condempnar el dia 19 a Fethi Bey, secretari del Partit progressista, a tres anys de castell i ha manat clausurar totes les entitats d'aquest partit d'oposició a tot el districte. Sembla que el Congrès que els progressistes volien celebrar a Constantinoble durant el mes de juny haurà de suspendre's car es temen que abans d'aquella data el Govern haurà ja decretat la dissolució del Partit.

Es molt possible que aquestes mesures siguin justificades per la conexió que sembla descubrir se entre els progressistes i els revoltats del Kurdistan. El mateix tribunal de Diarbekir ha començat ja la vista de la causa contra Xeikh Sald i els altres capdills de la vençuda rebelió kurda i és de temer que pronunciarà sentències molt dures.

ESTATS UNITS.—**La llibertat de càtedra.**

S'espera amb interès el resultat de una causa que es segueix contra el professor de biologia J. T. Scopes per infracció d'una nova llei de l'Estat de Tenessee prohibint l'ensenyament en cap institució sostinguda o ajudada amb cabals de l'estat de cap teoria que sostingui que els homes descendeixen dels animals inferiors. L'exsecretari d'Estat de la Federació i excandidat a la Presidència de la república, William Jennings Bryan, s'ha ofert voluntàriament a portar la causa contra Scopes en defença de la llei absurda. Bryan és el cap dels «fundamentalistes» enemics de les doctrines de l'evolució els quals mercès a l'apoi decidit dels protestants metodistes i baptistes, que són majoria a Tenessee han conseguit l'aprovació d'aquesta llei que voldrien veure promulgada a altres Estats.

El fiscal prepara per al dia de la vista una brillant refutació de la doctrina de l'evolució, mentre que el difensor es proposa no més demostrar que l'Estat no pot legislar sobre matèries de investigació científica i menos sobre especulacions teòriques. La Unió americana per a la defença de les llibertats civils cuida de la defença del Professor Scopes i espera que el Tribunal decretarà la improcedència de una llei que pretè perseguir la llibertat de pensar, de parlar i de ensenyar en contra del que proclamen les lleis fonamentals del país.

BELGICA.—**Nova crisi.**

El nou govern belga presidit pel catòlic Van de Vyvere va presentar-se al Parlament el dia 20 d'aquest mes i, després de llegida la declaració ministerial, M. Marx, en nom de de la fracció lliberal de la Cambra; va anunciar que els diputats del partit votarien contra el Govern i des d'aquell moment ja pogué donar-se per derrotat. El dia 22 tingué lloc la votació, donant per resultat 98 vots contra el Govern, 73 a favor i nou abstencions. Seguidament va reunir-se el Consell de ministres acordant presentar al rei la dimissió col·lectiva del Gabinet. Queda, doncs obert un nou parèntessi de crisi que no se sap com es resoldrà, car lliberals i socialistes no semblen pas estar d'acord per a constituir ministeri.

Es parla de la dissolució de les Cambres, però no sembla pas del tot probable aquesta conjectura. Visades les darreres actes de diputat, el Congrés queda constituit en la forma seguent: 78 socialistes, 78 catòlics, 23 lliberals, 6 frontistes (extremistes flamencs) i 2 comunistes. Amb aquestes xifres no és fàcil combinar un ministeri encara que hi hagi indicis que permetin creure en la constitució de un Govern socialista amb l'apoi eventual de la fracció lliberal que és l'arbitre de la situació malgrat la seva insignificància numèrica.

Afavorint l'impremta de JUSTICIA SOCIAL ajudeu el nostre setmanari.

"Company!"

per Màxim Gorki

PREU: 10 cèntims

Demaneu aquest interessant fullet a l'administració de JUSTICIA SOCIAL.

Justicia Social

SETMANARI SOCIALISTA

2.a època

CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ:

Carrer de Guardia, 14, pral. - BARCELONA

ADMINISTRACIÓ:

Marcial Badia, Llovera, 13. - REUS

REDACTORS i COL·LABORADORS:

Gabriel Alomar - Serra i Moret Josep Comaposada - Alfons Maseras - Dr. Aguadé Miró - Cristòfor de Domènec - J. Carner Ribalta - J. Llorens i Artigas Dr. E. Mira - J. de C. Serra Ràfols Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - "Apa" - Rossend Llates Dr. Muntanyà - Francesc Viladomat - Sara Llorens - Manuel Galés "Galdric" - Marius Vidal - Ferrán Cuito - B. Farré - Josep Ricart i Sala - Manuel Escorza - Dr. J. Estadella Arnó - J. Recasens i Mercadé - Rafael Campalans - Francesc Gandia - Dr. Josep Amorós Emili Saleta - "Shum" - F. Cañadas - Josep M.a de Sucre - J. Roure i Torrent - Manuel Alcàntara i Gusart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roc Guinart - Puig Pujades - Joan Fronjosà - Balagué Baró - R. Ràfols Camí - Jaume Cardús - J. Duràn i Guardia - Joan Forment.

REDACTORS-CORRESPONSALS

Albert Schneeberger - Rafael Ramis, *França*
Joan Comorera.—*Argentina*
Carlota Goteres.—*Xile*
René Lyr.—*Bèlgica*
Roberto Marvasi.—*Itàlia*
Dr. Andrés Ovejero.—*Madrid*

PREUS D'ABONAMENT:

Catalunya i Provincies:

Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes. Un any, 8 ptes.

Estranger:

Mig any, 5'75 ptes.
Un any, 10'50 ptes.

JUSTICIA SOCIAL *és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.*

SUSCRIVIU-VOS-HI

personalment a la redacció o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

Si ets conscient veuràs clarament el camí del teu deure:

Com a home, has d'ésser socialista.

Com a obrer, deus sindicarte.

No servirem cap suscripció que no vingui acompanyada del seu import.

Preguem als nostres suscriptors per trimestres se serveixin renovar llur suscripció.

Correspondència administrativa

S. F. M.—Rebudes 10 pessetes per 25 exemplars d'«Aquest diantre de sabatots!»

ELS QUE HAN ATES ELS NOSTRES GIRS, i que tenen pagada llur suscripció fins a la data que s'expressa.

Lladó.—M. Ll.—Gener de 1926.
San Joan de les Abadesses.—E. S.—Setembre de 1925; F. V.—Juny de 1925.
Lavern.—D. G.—Juliol de 1925.
València.—J. M.a H. G.—Setembre de 1925.
Vendrell.—R. B.—Gener de 1926.
Sabadell.—R. R.—Agost de 1925.
Mediona.—R. S. V.—Setembre de 1925.
Sils-Vidreras. — «La Unión. — Desembre de 1925.

Imp. Badia - Reus.